

Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I + II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?

AUDIERE PUBLICĂ

SINTEZĂ RAPORT

2016

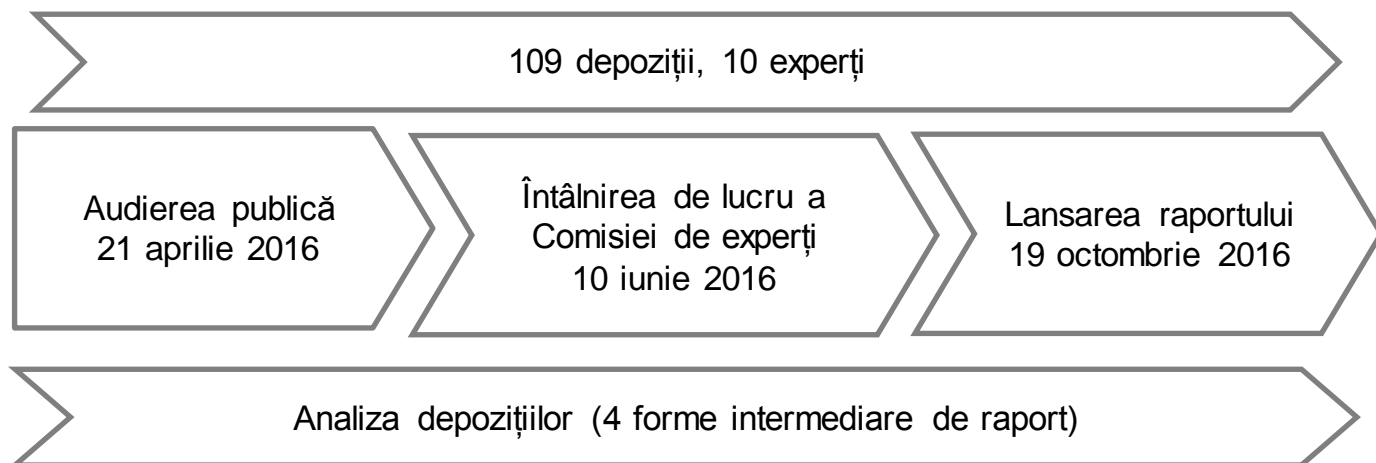

Nivelul de competență al cadrelor didactice preuniversitare este unul dintre factorii care influențează cel mai mult rezultatele școlare ale elevilor. Dobândirea competențelor didactice depinde de o formare de calitate, atât inițială, cât și continuă.

În România, la nivel gimnazial, 98,5% dintre profesori se simt bine sau foarte bine pregătiți în ceea ce privește pedagogia disciplinei predate (față de 89% la nivel internațional) (Talis, 2013: 20-22). Însă, 58,1% din profesorii din România predau în școlile din învățământul gimnazial unde directorii resimt lipsa profesorilor calificați sau cu performanțe bune (Talis, 2013: 20-22), iar în ultimii ani elevii din România au obținut cele mai slabe rezultate PISA la nivel european.

Formarea inițială a cadrelor didactice preuniversitare a fost în ultimii ani obiectul dezbaterii publice și reformelor normative (2010, 2011, 2012, 2014) mai ales privind obligativitatea masterului didactic și/sau stagiului plătit (Legea educației naționale nr. 1/2011).

În vederea continuării eforturilor de profesionalizare a profesoratului și îmbunătățirii programelor de formare inițială, Coaliția pentru Educație și-a asumat organizarea unei audieri publice pe tema “*Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I + II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?*”.

1. Descrierea metodologiei de dezbatere publică

Audierea publică reprezintă o metodă de dezbatere care oferă tuturor părților co-interesate posibilitatea să își exprime și să își argumenteze poziția privind opțiunile prezentate și/sau să propună alte soluții. Toate părțile co-interesate au fost invitate să își exprime și justifice opinia pe tema: *Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I + II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?* răspunzând la următoarele întrebări:

1. Care dintre cele două opțiuni dezbătute (masteratul didactic sau modul psihopedagogic I+II) credeți că va crește calitatea în sistemul de învățământ? Doriți să propuneți o altă opțiune? Justificați opțiunea recomandată.
2. Care sunt avantajele și riscurile opțiunii recomandate de dumneavoastră? Ce soluții/metode propuneți pentru gestionarea acestora?
3. Ce elemente ar trebui să aibă în vedere entitățile responsabile de organizarea masteratului didactic/modulului psihopedagogic (obiective, mod de funcționare ș.a.)? Ce soluții propuneți pentru gestionarea părților interesate care vor fi afectate de punerea în practică a opțiunii recomandate de dumneavoastră?
4. Ce așteptări și recomandări aveți privind colaborarea dintre părțile co-interesate?
5. Ce opțiuni ulterioare vedeți pentru evoluția în cariera de profesor (ex. doctorat didactic) pentru a face această carieră mai atractivă și a crește calitatea intrărilor în sistem?

Depozițiile și filmarea audierii publice sunt disponibile pe <http://coalitiaedu.ro>.

Audierea publică a fost înscrisă în calendarul de activități organizate sub egida **Dezbaterii Naționale pentru Educație și Cercetare – România Educată** ceea ce permite ca raportul rezultat să poată fi inclus în documentele care vor fundamenta viziunea pentru educație a României.

2. Comisia de experți

Am fost onorați de prezența și contribuția următorilor experți, membri ai Comisiei:

- ❖ prof. dr. Carmen Mihaela Crețu, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași;
- ❖ prof. dr. Daniel David, Prorector Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca;
- ❖ dr. Șerban Iosifescu, Președinte A.R.A.C.I.P.;
- ❖ lect. dr. Alexandru Iosup, Universitatea Delft, Olanda;
- ❖ prof. dr. Pavel Mureșan, TDSB, Ministerul Educației, Ontario, Canada;
- ❖ prof. dr. Adrian Opre, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, evaluator A.R.A.C.I.S.;
- ❖ prof. dr. Ion-Ovidiu Pânișoară, Director DPPD, Universitatea București;
- ❖ conf. dr. Sebastian Popescu, Decan al Facultății de Fizică, Universitatea A.I. Cuza, Iași;
- ❖ prof. dr. Florence Mihaela Singer, Universitatea Petrol-Gaze, Ploiești;
- ❖ prof. dr. Lazăr Vlăsceanu, Universitatea București.

3. Sinteza elementelor distinctive a trei modele de formare inițială a cadrelor didactice

În perioada premergătoare audierii publice au fost colectate un număr total de 109 depoziții, înscrise fie în nume propriu (78%), fie în numele unei organizații (22%). Din punct de vedere al distribuției geografice a depozanților, cei mai mulți provin din municipiul București (N=37), dar au fost reprezentate de asemenea alte 24 de județe ale țării.

Printre cei care au înscris depoziții se numără cadre didactice din sistemul preuniversitar (inclusiv preșcolar) și universitar, directori școlari (atât din sistemul public, cât și din cel privat), inspectori școlari, cercetători din instituții de profil, reprezentanți ai departamentelor de pregătire a personalului didactic (DPPD), șefi de departamente/ decani/rectori, organizații non-guvernamentale din educație și domenii conexe, structuri sindicale. Unele dintre cadrele didactice au urmat sau urmează în prezent un program de masterat didactic, fundamentându-și argumentele pe experiența directă a beneficiarului ambelor modele de formare.

Deși scopul acestei consultări nu este de a cuantifica susținerea pentru o opțiune sau alta și de a oferi o soluție fundamentată pe primatul majorității, este util să discernem tendințele generale. Astfel, 40,36 % (44 de depoziții) dintre depozanți s-au exprimat pentru masteratul didactic, 21,10% (23 de depoziții) au optat pentru menținerea formării prin modul pedagogic I+II, 22,01 % (24 de depoziții) au venit cu propunerea unei variante mixte (modul I+masterat didactic).

La acestea se adaugă alte variante: rute alternative de formare și certificare, licență didactică, formă de organizare neprecizată cu recomandări privitoare la reforma de conținut etc. (18 depoziții, 16,51%).

Masteratul didactic este susținut în principal de către cadre didactice din preuniversitar, urmate de reprezentanți ai mediului ONG și de cadrele universitare. Pe de altă parte, un număr mare de cadre universitare s-au exprimat în favoarea modulului pedagogic (N=8) sau unui model mixt, care să mențină cel puțin nivelul I al modulului psiho-pedagogic în formarea inițială (N=11). Conform depozițiilor, modelul mixt permite:

- Formarea profesională începe în timpul studiilor de licență.
- Formarea se face mai întâi eșalonat, în scop de inițiere, iar apoi integrat.
- Certificarea competențelor pentru profesia didactică se face în etape: modulul I oferă acces la posturile în învățământul obligatoriu, iar masteratul didactic, la posturile în învățământul liceal și universitar.

În urma analizei depozițiilor scrise și verbale s-au decelat argumente legate de posibile modele de formare inițială (masterat didactic, modul psiho-pedagogic I+II), avantajele și dezavantajele lor, propuneri pentru îmbunătățirea lor, precum și propuneri generale pentru gestionarea programului de formare inițială și colaborarea dintre părțile co-interesate.

Masterat didactic	Modul psiho-pedagogic I+II
Universitățile pot organiza masterate didactice pentru unul sau mai multe domenii de licență în funcție de resursele disponibile (OM 3841/2012)	Presupune un singur program de formare pentru toți studenții indiferent de specializare, organizate prin departamentele de specialitate cu profil psiho-pedagogic.
Se oferă locuri atât cu finanțare de la bugetul de stat, cât și în regim cu taxă. Studenții înscriși beneficiază de bursă în cuantumul unui salariu de debutant.	Regimul de finanțare a studentului la nivel licență este același la care este încadrat pentru studiile de specialitate. Nivelul II al modulului psiho-pedagogic poate fi urmat doar în regim cu taxă.
Locurile pentru programul de formare didactică sunt limitate, ceea ce instituie deja un mecanism de selecție de bază; criteriile de admitere rămân la latitudinea universităților și trebuie alese încât să “asigure selecția unor studenți cu potențial și motivație ridicată pentru cariera didactică” (OM 3841/2012).	Accesul la programul de formare este facil, fiind deschis tuturor studenților înmatriculați, procedura de selecție (interviu, examen) nu este foarte strictă .
Este centrat pe formarea procedurilor didactice specifice unui domeniu de cunoaștere. Pondere didacticilor de specialitate în planul de învățământ =30 credite transferabile.	Este centrat pe disciplinele psiho-pedagogice. Pondere didacticilor de specialitate în planurile de învățământ=10 credite transferabile.
Formarea profesională începe doar la nivel masteral.	Formarea profesională începe în timpul studiilor de licență.
Formarea se face integrat pe parcursul celor doi ani de studii.	Formarea se face eșalonat și fragmentat. Pregătirea profesională dobândește pentru studenți un statut marginal în raport cu pregătirea de specialitate .
Certificarea competențelor pentru profesia didactică se face după absolvirea programului de master.	Certificarea competențelor pentru profesia didactică se face în etape: modulul I oferă acces la posturile în învățământul obligatoriu, iar modulul II, la posturile în învățământul liceal și universitar.
Prevede constituirea de parteneriate cu școlile de aplicație și implicarea mai puternică a mentorilor în formare.	
Prevede desfășurarea de tutoriale de practică și cercetare, care cumulează aproximativ 1000 de ore prin activități directe și studiu individual.	Practica didactică are o pondere marginală în planul de învățământ.
Se finalizează prin redactarea unei dizertații, o lucrare de cercetare în didactica disciplinei	Se finalizează prin susținerea portofoliului didactic.

4. Concluzii

Pe baza depozițiilor colectate în cadrul audierii publice “Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I + II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?” (21 aprilie) și în urma întâlnirii de lucru (10 iunie 2016) a Comisiei de Experți, la care au participat toți cei 10 experți (3 dintre aceștia online) a fost identificată nevoia de a agreea asupra unor elemente cheie care să stea la baza construcției programelor de formare inițială a cadrelor didactice.

Astfel, conform depozițiilor primite, **viitoarele politici și programe de formare inițială** a cadrelor didactice trebuie construite astfel încât:

- A. Să contribuie la profesionalizarea profesoratului;
- B. Să asigure pregătire diferențiată (conținut și durată) până la nivelul de profesionalizare a cadrelor didactice în funcție de vârsta preșcolarului/elevului;
- C. Să fie finanțate de la bugetul de stat în limita unui număr de locuri stabilit în funcție de nevoia de resurse umane estimată în sistemul preuniversitar;
- D. Să asigure specializare dublă;
- E. Să asigure o pondere echilibrată a pregătirii psihopedagogice și didactice în raport cu pregătirea de specialitate;
- F. Să asigure o pondere echilibrată a practicii, incluzând stagii de practică încă din primul semestru (inclusiv practică observativă), incluzând un stagiul de practică plătit (școli de aplicație și mentori);
- G. Să contribuie la dezvoltarea competențelor de cercetare în psihopedagogie și didactica disciplinei;
- H. Să asigure o pregătire adecvată dinamicii societății actuale în opoziție cu a se baza strict pe vocație;

În raportul final, inventarierea opțiunilor identificate prin analiza opiniilor înscrise în cadrul audierii publice este însoțită de prezentarea situației actuale precum și a dezideratelor, implicațiilor, avantajelor și riscurilor (sau dificultăților) corespunzătoare acestor principii.

Menționăm că **acest inventar al opțiunilor nu este exhaustiv** ci reprezentativ pentru depozițiile înscrise în audierea publică “Masterat didactic sau modul psihopedagogic (I + II): ce tip de formare inițială va crește calitatea în sistemul de învățământ din România?”.

Un proiect:

Susținut de:

